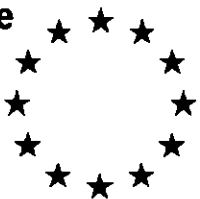

Council of Europe
Conseil de l'Europe

**TEXT OF THE FRAMEWORK CONVENTION FOR
THE PROTECTION OF NATIONAL MINORITIES**

Danish translation

Fremsat den 27. november 1996 af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen)

Forslag til folketingsbeslutning
om Danmarks ratifikation af Europarådets rammekonvention
af 1. februar 1995 om beskyttelse af nationale mindretal

Folketinget meddeler sit samtykke til, at Danmark ratificerer den i Europarådet i Strasbourg den 1. februar 1995 undertegnede rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal.

Udenrigsmin. JT.1. j.nr. 38.M.39.c

Beslutningsforslag, Folketingsåret 1996-97

-L96

Schultz Grafisk A/S 082/05509 26-11 f/udri106480

Indholdsfortegnelse

	Side
Rammekonvention om beskyttelse af nationale mindretal	3
Bemærkninger:	
I. Konventionens forhistorie	15
II. Danmarks ratifikation	15
III. Konventionens indhold	17

FRAMEWORK CONVENTION FOR THE PROTECTION OF NATIONAL MINORITIES

The member States of the Council of Europe and the other States, signatories to the present framework Convention,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage;

Considering that one of the methods by which that aim is to be pursued is the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Wishing to follow-up the Declaration of the Heads of State and Government of the member States of the Council of Europe adopted in Vienna on 9 October 1993;

Being resolved to protect within their respective territories the existence of national minorities;

Considering that the upheavals of European history have shown that the protection of national minorities is essential to stability, democratic security and peace in this continent;

Considering that a pluralist and genuinely democratic society should not only respect the ethnic, cultural, linguistic and religious identity of each person belonging to a national minority, but also create appropriate conditions enabling them to express, preserve and develop this identity;

Considering that the creation of a climate of tolerance and dialogue is necessary to enable cultural diversity to be a source and a factor, not of division, but of enrichment for each society;

Considering that the realisation of a tolerant and prosperous Europe does not depend solely on co-operation between States but also re-

RAMMEKONVENTION OM BESKYTTELSE AF NATIONALE MINDRETAL

Europarådets medlemsstater og de andre stater, der har undertegnet nærværende rammekonvention,

som tager i betragtning, at Europarådets formål er at opnå større enhed mellem dets medlemmer med det formål at beskytte og virkeliggøre de idealer og principper, som er deres fælles arv;

som finder, at en af de måder, hvorpå dette mål kan opnås, er ved bevarelsen og den yderligere virkeliggørelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder;

der ønsker at følge op på den erklæring, som Europarådets medlemsstaters stats- og regeringschefer vedtog i Wien den 9. oktober 1993;

der er fast besluttet på inden for deres respektive territorier at beskytte eksistensen af nationale mindretal;

der er af den opfattelse, at omvæltningerne i den europæiske historie har vist, at beskyttelsen af nationale mindretal er af afgørende betydning for stabiliteten, den demokratiske sikkerhed og freden på dette kontinent;

som finder, at et pluralistisk og ægte demokratisk samfund ikke blot bør respektere den etniske, kulturelle, sproglige og religiøse identitet for enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, men også bør skabe passende forhold, der gør det muligt for dem at udtrykke, bevare og udvikle denne identitet;

som tager i betragtning, at skabelsen af et klima af tolerance og dialog er nødvendigt for at muliggøre, at kulturel mangfoldighed kan blive en kilde og et grundlag, ikke for adskillelse, men for berigelse af ethvert samfund;

som er af den opfattelse, at virkeliggørelsen af et tolerant og velstående Europa ikke alene er afhængigt af samarbejde mellem stater, men

quires transfrontier co-operation between local and regional authorities without prejudice to the constitution and territorial integrity of each State;

Having regard to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and the Protocols thereto;

Having regard to the commitments concerning the protection of national minorities in United Nations conventions and declarations and in the documents of the Conference on Security and Co-operation in Europe, particularly the Copenhagen Document of 29 June 1990;

Being resolved to define the principles to be respected and the obligations which flow from them, in order to ensure, in the member States and such other States as may become Parties to the present instrument, the effective protection of national minorities and of the rights and freedoms of persons belonging to those minorities, within the rule of law, respecting the territorial integrity and national sovereignty of states;

Being determined to implement the principles set out in this framework Convention through national legislation and appropriate governmental policies,

Have agreed as follows:

Section I

Article 1

The protection of national minorities and of the rights and freedoms of persons belonging to those minorities forms an integral part of the international protection of human rights, and as such falls within the scope of international co-operation.

Article 2

The provisions of this framework Convention shall be applied in good faith, in a spirit of understanding and tolerance and in conformity with the principles of good neighbourliness, friendly relations and co-operation between States.

også kræver samarbejde over grænserne mellem lokale og regionale myndigheder uden præjudice for hver stats forfatning og territoriale integritet;

som under hensyn til konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder og protokollerne dertil;

som under hensyntagen til forpligtelserne vedrørende beskyttelsen af nationale mindretal i Forenede Nationers konventioner og erklæringer og i dokumenterne fra Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa, særlig København-dokumentet af 29. juni 1990;

som er fast besluttede på at fastlægge de principper, der skal respekteres, og de forpligtelser, der følger heraf, med henblik på i medlemsstaterne og sådanne andre stater, der måtte blive parter i nærværende instrument, at sikre den effektive beskyttelse af nationale mindretal og af rettighederne og frihederne for personer, der tilhører disse mindretal, inden for lovens rammer og med respekt for staters territoriale integritet og nationale suverænitit;

som er besluttede på at gennemføre principperne, der er fastsat i nærværende rammekonvention, gennem national lovgivning og passende regeringsforanstaltninger,

er blevet enige om følgende:

Afsnit I

Artikel 1

Beskyttelsen af nationale mindretal og af rettighederne og frihederne for personer, der tilhører disse mindretal, udgør en integrerende del af den internationale beskyttelse af menneskerettigheder og falder som sådan inden for rammerne af internationalt samarbejde.

Artikel 2

Bestemmelserne i nærværende rammekonvention skal anvendes i god tro, i en atmosfære af forståelse og tolerance og i overensstemmelse med principperne for godt naboskab, venskabelige forbindelser og samarbejde mellem stater.

Article 3

1. Every person belonging to a national minority shall have the right freely to choose to be treated or not to be treated as such and no disadvantage shall result from this choice or from the exercise of the rights which are connected to that choice.
2. Persons belonging to national minorities may exercise the rights and enjoy the freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention individually as well as in community with others.

Section II

Article 4

1. The Parties undertake to guarantee to persons belonging to national minorities the right of equality before the law and of equal protection of the law. In this respect, any discrimination based on belonging to a national minority shall be prohibited.
2. The Parties undertake to adopt, where necessary, adequate measures in order to promote, in all areas of economic, social, political and cultural life, full and effective equality between persons belonging to a national minority and those belonging to the majority. In this respect, they shall take due account of the specific conditions of the persons belonging to national minorities.
3. The measures adopted in accordance with paragraph 2 shall not be considered to be an act of discrimination.

Article 5

1. The Parties undertake to promote the conditions necessary for persons belonging to national minorities to maintain and develop their culture, and to preserve the essential elements of their identity, namely their religion, language, traditions and cultural heritage.
2. Without prejudice to measures taken in pursuance of their general integration policy, the Parties shall refrain from policies or practices aimed at assimilation of persons belonging to national minorities against

Artikel 3

1. Enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, skal have ret til frit at vælge at blive behandlet som tilhørende et sådant mindretal eller ej, og dette valg eller udøvelsen af de rettigheder, der er forbundet med dette valg, skal ikke have nogen ugunstige følger.
2. Personer, der tilhører nationale mindretal, kan udøve de rettigheder og nyde de friheder, der følger af de principper, der er nedfældet i nærværende rammekonvention, individuelt så vel som i fællesskab med andre.

Afsnit II

Artikel 4

1. Parterne forpligter sig til at sikre personer, der tilhører nationale mindretal, retten til lighed for loven og lige beskyttelse i henhold til loven. I denne henseende skal enhver forskelsbehandling, der hviler på tilhørsforholdet til et nationalt mindretal, være forbudt.
2. Parterne forpligter sig til om nødvendigt at tage passende forholdsregler med henblik på inden for alle områder af det økonomiske, sociale, politiske og kulturelle liv at fremme den fulde og effektive ligestilling mellem personer, der tilhører et nationalt mindretal, og personer, der tilhører flertallet. I denne henseende skal de tage passende hensyn til de særlige forhold, som personer, der tilhører nationale mindretal, lever under.
3. De forholdsregler, som tages i overensstemmelse med stk. 2, skal ikke anses for at være diskriminerende.

Artikel 5

1. Parterne forpligter sig til at fremme betingelserne, der er nødvendige for, at personer, der tilhører nationale mindretal, kan vedligeholde og udvikle deres kultur og bevare de vigtigste elementer af deres identitet, især deres religion, sprog, traditioner og kulturelle arv.
2. Uden at det skal have indvirkning på forholdsregler, der tages i medfør af deres almindelige integrationspolitik, skal parterne afstå fra at føre en politik eller gennemføre nogen praksis, der går ud på at assimilere

their will and shall protect these persons from any action aimed at such assimilation.

Article 6

1. The Parties shall encourage a spirit of tolerance and intercultural dialogue and take effective measures to promote mutual respect and understanding and co-operation among all persons living on their territory, irrespective of those persons' ethnic, cultural, linguistic or religious identity, in particular in the fields of education, culture and the media.
2. The Parties undertake to take appropriate measures to protect persons who may be subject to threats or acts of discrimination, hostility or violence as a result of their ethnic, cultural, linguistic or religious identity.

Article 7

The Parties shall ensure respect for the right of every person belonging to a national minority to freedom of peaceful assembly, freedom of association, freedom of expression, and freedom of thought, conscience and religion.

Article 8

The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to manifest his or her religion or belief and to establish religious institutions, organisations and associations.

Article 9

1. The Parties undertake to recognise that the right to freedom of expression of every person belonging to a national minority includes freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas in the minority language, without interference by public authorities and regardless of frontiers. The Parties shall ensure, within the framework of their legal systems, that persons belonging to a national minority are not discriminated against in their access to the media.

personer, der tilhører nationale mindretal, imod deres vilje og skal beskytte disse personer mod enhver handling, der sigter mod sådan assimilation.

Artikel 6

1. Parterne skal tilskynde til en atmosfære af tolerance og interkulturel dialog og tage effektive forholdsregler for at fremme den gensidige respekt og forståelse og samarbejde mellem alle personer, der bor på deres territorium, uden hensyn til disse personers etniske, kulturelle, sproglige eller religiøse identitet, især inden for områderne uddannelse, kultur og medierne.
2. Parterne forpligter sig til at tage passende forholdsregler for at beskytte personer, som kan være genstand for trusler eller handlinger, der indebærer forskelsbehandling, fjendtlighed eller vold som følge af deres etniske, kulturelle, sproglige eller religiøse identitet.

Artikel 7

Parterne skal sikre respekten for retten for enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, til forsamlingsfrihed i fredeligt øjemed, foreningsfrihed, ytringsfrihed og tanke-, samvittigheds- og religionsfrihed.

Artikel 8

Parterne forpligter sig til at anerkende, at enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, har ret til at udøve sin religion eller tro og til at oprette religiøse institutioner, organisationer og foreninger.

Artikel 9

1. Parterne forpligter sig til at anerkende, at retten til ytringsfrihed for enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage og meddele oplysninger og tanker på mindretals-sproget uden indblanding fra offentlige myndigheder og uden hensyn til landegrænser. Parterne skal inden for rammerne af deres lovgivningssystemer sikre, at personer, der tilhører et nationalt mindretal, ikke bliver forskelsbehandlet med hensyn til adgangen til medierne.

2. Paragraph 1 shall not prevent Parties from requiring the licensing, without discrimination and based on objective criteria, of sound radio and television broadcasting, or cinema enterprises.
 3. The Parties shall not hinder the creation and the use of printed media by persons belonging to national minorities. In the legal framework of sound radio and television broadcasting, they shall ensure, as far as possible, and taking into account the provisions of paragraph 1, that persons belonging to national minorities are granted the possibility of creating and using their own media.
 4. In the framework of their legal systems, the Parties shall adopt adequate measures in order to facilitate access to the media for persons belonging to national minorities and in order to promote tolerance and permit cultural pluralism.
2. Stk. 1 skal ikke forhindre parterne i at kræve, at radio- og fjernsynsvirksomhed eller filmforetagender kun må drives i henhold til bevilling, der skal gives uden forskelsbehandling og på grundlag af objektive kriterier.
 3. Parterne må ikke lægge hindringer i vejen for at personer, der tilhører nationale mindretal, kan oprette og bruge trykte medier. De skal inden for de juridiske rammer for radio- og fjernsynsdrift så vidt muligt og under hensyn til bestemmelserne i stk. 1 sikre, at personer, der tilhører nationale mindretal, gives muligheden for, at de kan oprette og bruge deres egne medier.
 4. Inden for rammerne af deres lovgivningssystemer skal parterne vedtage passende forholdsregler med henblik på at lette adgangen til medierne for personer, der tilhører nationale mindretal, og med henblik på at fremme tolerance og tillade kulturel pluralisme.

Article 10

1. The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to use freely and without interference his or her minority language, in private and in public, orally and in writing.
2. In areas inhabited by persons belonging to national minorities traditionally or in substantial numbers, if those persons so request and where such a request corresponds to a real need, the Parties shall endeavour to ensure, as far as possible, the conditions which would make it possible to use the minority language in relations between those persons and the administrative authorities.
3. The Parties undertake to guarantee the right of every person belonging to a national minority to be informed promptly, in a language which he or she understands, of the reasons for his or her arrest, and of the nature and cause of any accusation against him or her, and to defend himself or herself in this language, if necessary with the free assistance of an interpreter.

Article 11

1. The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to use his or her surname (patronym) and first names in the minority

Artikel 10

1. Parterne forpligter sig til at anerkende, at enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, har ret til frit og uden indblanding at bruge sit mindretalssprog privat og offentligt, mundtligt såvel som skriftligt.
2. I områder, der traditionelt eller i et større antal beboes af personer, der tilhører nationale mindretal, skal parterne, hvis disse personer anmoder derom, og såfremt en sådan anmodning svarer til et virkeligt behov, så vidt muligt søge at sikre betingelserne, som vil gøre det muligt at bruge mindretalssproget i forholdet mellem disse personer og de administrative myndigheder.
3. Parterne forpligter sig til at garantere retten for enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, til omgående at blive underrettet på et sprog, som han eller hun forstår, om grundene til hans eller hendes anholdelse og om karakteren og årsagen til enhver sigtelse imod ham eller hende, og til at forsvare sig på dette sprog, om nødvendigt med vederlagsfri bistand af en tolk.

Artikel 11

1. Parterne forpligter sig til at anerkende, at enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, har ret til at bruge sit efternavn (slægtsnavn) og fornavne på mindretals-

language and the right to official recognition of them, according to modalities provided for in their legal system.

2. The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to display in his or her minority language signs, inscriptions and other information of a private nature visible to the public.
3. In areas traditionally inhabited by substantial numbers of persons belonging to a national minority, the Parties shall endeavour, in the framework of their legal system, including, where appropriate, agreements with other States, and taking into account their specific conditions, to display traditional local names, street names and other topographical indications intended for the public also in the minority language when there is a sufficient demand for such indications.

Article 12

1. The Parties shall, where appropriate, take measures in the fields of education and research to foster knowledge of the culture, history, language and religion of their national minorities and of the majority.
2. In this context the Parties shall *inter alia* provide adequate opportunities for teacher training and access to textbooks, and facilitate contacts among students and teachers of different communities.
3. The Parties undertake to promote equal opportunities for access to education at all levels for persons belonging to national minorities.

Article 13

1. Within the framework of their education systems, the Parties shall recognise that persons belonging to a national minority have the right to set up and to manage their own private educational and training establishments.
2. The exercise of this right shall not entail any financial obligation for the Parties.

sproget og ret til officiel anerkendelse af dem, i overensstemmelse med reglerne herfor i deres lovgivningssystem.

2. Parterne forpligter sig til at anerkende, at enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, har ret til på sit mindretalssprog at fremvise skilte, inskriptioner og andre meddelelser af privat karakter, der er synlige for offentligheden.
3. I områder, der traditionelt bebos af et større antal personer, der tilhører et nationalt mindretal, skal parterne inden for rammerne af deres lovgivningssystem, herunder eventuelt aftaler med andre stater, og under hensyn til deres særlige forhold, søge at vise traditionelle stednavne, gadenavne og andre topografiske betegnelser beregnet for offentligheden også på mindretalssproget, når der er et tilstrækkeligt behov for sådanne angivelser.

Artikel 12

1. Parterne skal, hvis det er hensigtsmæssigt, tage forholdsregler inden for området vedrørende uddannelse og forskning med henblik på at fremme kendskabet til deres nationale mindretals og flertallets kultur, historie, sprog og religion.
2. I denne forbindelse skal parterne bl.a. give passende muligheder for læreruddannelse og adgang til lærebøger og lette kontakter mellem studenter og lærere fra forskellige samfund.
3. Parterne forpligter sig til at fremme lige muligheder for adgangen til uddannelse på alle niveauer for personer, der tilhører nationale mindretal.

Artikel 13

1. Inden for rammerne af deres uddannelses-systemer skal parterne anerkende, at personer, der tilhører et nationalt mindretal, har ret til at oprette og drive deres egne private undervisnings- og uddannelsesinstitutioner.
2. Udøvelsen af denne ret skal ikke medføre nogen økonomiske forpligtelser for parterne.

Article 14

1. The Parties undertake to recognise that every person belonging to a national minority has the right to learn his or her minority language.
2. In areas inhabited by persons belonging to national minorities traditionally or in substantial numbers, if there is sufficient demand, the Parties shall endeavour to ensure, as far as possible and within the framework of their education systems, that persons belonging to those minorities have adequate opportunities for being taught the minority language or for receiving instruction in this language.
3. Paragraph 2 of this article shall be implemented without prejudice to the learning of the official language or the teaching in this language.

Article 15

The Parties shall create the conditions necessary for the effective participation of persons belonging to national minorities in cultural, social and economic life and in public affairs, in particular those affecting them.

Article 16

The Parties shall refrain from measures which alter the proportions of the population in areas inhabited by persons belonging to national minorities and are aimed at restricting the rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention.

Article 17

1. The Parties undertake not to interfere with the right of persons belonging to national minorities to establish and maintain free and peaceful contacts across frontiers with persons lawfully staying in other States, in particular those with whom they share an ethnic, cultural, linguistic or religious identity, or a common cultural heritage.
2. The Parties undertake not to interfere with the right of persons belonging to national minorities to participate in the activities of

Artikel 14

1. Parterne forpligter sig til at anerkende, at enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, har ret til at lære sit mindretalssprog.
2. I områder, der traditionelt eller i større antal bebos af personer, der tilhører nationale mindretal, skal parterne, hvis der er et tilstrækkeligt behov herfor, så vidt det er muligt og inden for rammerne af deres uddannelsessystemer søge at sikre, at personer, der tilhører disse mindretal, har passende muligheder for at få undervisning i mindretalssproget eller for at blive undervist på dette sprog.
3. Stk. 2 i denne artikel skal gennemføres uden at være til skade for indlæringen af det officielle sprog eller for undervisningen på dette sprog.

Artikel 15

Parterne skal skabe de nødvendige forudsætninger for at personer, der tilhører nationale mindretal, kan deltage aktivt i det kulturelle, sociale og økonomiske liv og i offentlige anliggender, især dem, der vedrører dem.

Artikel 16

Parterne skal afstå fra forholdsregler, som ændrer befolkningssammensætningen i områder, der bebos af personer, der tilhører nationale mindretal, og som har til formål at begrænse de rettigheder og friheder, der følger af de principper, der er nedfældet i nærværende rammekonvention.

Artikel 17

1. Parterne forpligter sig til ikke at gribe ind i den ret, som personer, der tilhører nationale mindretal, har til at etablere og vedligeholde frie og fredelige kontakter over landegrænserne med personer, der lovligt opholder sig i andre stater, især med personer, som har samme etniske, kulturelle, sproglige eller religiøse identitet eller med hvem de deler en fælles kulturarv.
2. Parterne forpligter sig til ikke at lægge hindringer i vejen for den ret, som personer, der tilhører nationale mindretal, har til at delta-

non-governmental organisations, both at the national and international levels.

Article 18

1. The Parties shall endeavour to conclude, where necessary, bilateral and multilateral agreements with other States, in particular neighbouring States, in order to ensure the protection of persons belonging to the national minorities concerned.
2. Where relevant, the Parties shall take measures to encourage transfrontier co-operation.

Article 19

The Parties undertake to respect and implement the principles enshrined in the present framework Convention making, where necessary, only those limitations, restrictions or derogations which are provided for in international legal instruments, in particular the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, in so far as they are relevant to the rights and freedoms flowing from the said principles.

Section III

Article 20

In the exercise of the rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention, any person belonging to a national minority shall respect the national legislation and the rights of others, in particular those of persons belonging to the majority or to other national minorities.

Article 21

Nothing in the present framework Convention shall be interpreted as implying any right to engage in any activity or perform any act contrary to the fundamental principles of international law and in particular of the sovereign equality, territorial integrity and political independence of States.

ge i ikke-statslige organisationers aktiviteter på nationalt såvel som på internationalt plan.

Artikel 18

1. Parterne skal bestræbe sig på om nødvendigt at indgå to- og flersidige aftaler med andre stater, især nabostater, med henblik på at sikre beskyttelsen af personer, der tilhører vedkommende nationale mindretal.
2. Parterne skal, hvor det måtte være hensigtsmæssigt, tage forholdsregler for at tilskynde til samarbejde over landegrænserne.

Artikel 19

Parterne forpligter sig til at respektere og gennemføre principperne, der er nedfældet i nærværende rammekonvention, idet de om nødvendigt kun må foretage de begrænsninger, indskrænkninger eller afvigelser, som er indeholdt i internationale juridiske instrumenter, især konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, i det omfang, de vedrører de rettigheder og friheder, der følger af nævnte principper.

Afsnit III

Artikel 20

Ved udøvelsen af de rettigheder og friheder, der følger af principperne, der er nedfældet i nærværende rammekonvention, skal enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, respektere den nationale lovgivning og andres rettigheder, især dem, der vedrører flertallet eller andre nationale mindretal.

Artikel 21

Intet i nærværende rammekonvention skal fortolkes som medførende nogen ret til at indgå i nogen aktivitet eller udføre nogen handling, der strider mod grundlæggende folkeretlige principper og især staters suveræne ligestilling, territoriale integritet og politiske uafhængighed.

Article 22

Nothing in the present framework Convention shall be construed as limiting or derogating from any of the human rights and fundamental freedoms which may be ensured under the laws of any Contracting Party or under any other agreement to which it is a Party.

Article 23

The rights and freedoms flowing from the principles enshrined in the present framework Convention, in so far as they are the subject of a corresponding provision in the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms or in the Protocols thereto, shall be understood so as to conform to the latter provisions.

Section IV**Article 24**

1. The Committee of Ministers of the Council of Europe shall monitor the implementation of this framework Convention by the Contracting Parties.
2. The Parties which are not members of the Council of Europe shall participate in the implementation mechanism, according to modalities to be determined.

Article 25

1. Within a period of one year following the entry into force of this framework Convention in respect of a Contracting Party, the latter shall transmit to the Secretary General of the Council of Europe full information on the legislative and other measures taken to give effect to the principles set out in this framework Convention.
2. Thereafter, each Party shall transmit to the Secretary General on a periodical basis and whenever the Committee of Ministers so requests any further information of relevance to the implementation of this framework Convention.
3. The Secretary General shall forward to the Committee of Ministers the information transmitted under the terms of this Article.

Artikel 22

Intet i nærværende rammekonvention skal fortolkes som en begrænsning i eller afvigelse fra nogen af de menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, som måtte være tilsikret i henhold til en kontraherende parts lovgivning eller i henhold til nogen anden overenskomst, som den er part i.

Artikel 23

De rettigheder og friheder, der følger af principperne, der er nedfældet i nærværende rammekonvention, skal i det omfang, de er genstand for en tilsvarende bestemmelse i konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder eller i protokollerne hertil, forstås således, at de svarer til sidstnævnte bestemmelser.

Afsnit IV**Artikel 24**

1. Europarådets Ministerkomité skal overvåge de kontraherende parters gennemførelse af nærværende rammekonvention.
2. De parter, som ikke er medlemmer af Europarådet, skal deltage i gennemførelsesmekanismen, i overensstemmelse med regler, der senere skal fastlægges.

Artikel 25

1. Inden for en periode af ét år, der følger efter nærværende rammekonventions ikrafttræden for så vidt angår en kontraherende part, skal sidstnævnte fremsende fuldstændige oplysninger til Europarådets generalsekretær om de lovgivningsmæssige og andre foranstaltninger, der er taget for at gennemføre principperne i denne rammekonvention.
2. Derefter skal hver part periodevis, og når som helst Ministerkomiteen anmoder herom, til generalsekretæren fremsende sådanne yderligere oplysninger, der er af betydning for gennemførelsen af denne rammekonvention.
3. Generalsekretæren skal fremsende de oplysninger, der modtages i henhold til denne artikel, til Ministerkomiteen.

Article 26

1. In evaluating the adequacy of the measures taken by the Parties to give effect to the principles set out in this framework Convention the Committee of Ministers shall be assisted by an advisory committee, the members of which shall have recognised expertise in the field of the protection of national minorities.
2. The composition of this advisory committee and its procedure shall be determined by the Committee of Ministers within a period of one year following the entry into force of this framework Convention.

Section V**Article 27**

This framework Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. Up until the date when the Convention enters into force, it shall also be open for signature by any other State so invited by the Committee of Ministers. It is subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 28

1. This framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which twelve member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of Article 27.
2. In respect of any member State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 29

1. After the entry into force of this framework Convention and after consulting the Contracting States, the Committee of Ministers

Artikel 26

1. Ved vurderingen af hensigtsmæssigheden af de forholdsregler, der er taget af parterne for at gennemføre de principper, der er nedfældet i denne rammekonvention, skal Ministerkomiteen bistås af en rådgivende komité, hvis medlemmer skal have anerkendt ekspertise inden for området vedrørende beskyttelse af nationale mindretal.
2. Sammensætningen af denne rådgivende komité og forretningsordenen herfor skal fastlægges af Ministerkomiteen inden for en periode af ét år, der følger efter ikrafttrædelsen af denne rammekonvention.

Afsnit V**Artikel 27**

Nærværende rammekonvention skal stå åben for undertegnelse af Europarådets medlemsstater. Indtil den dato, hvor konventionen træder i kraft, skal den også stå åben for undertegnelse af enhver anden stat, der er indbudt hertil af Ministerkomiteen. Den skal ratificeres, accepteres eller godkendes. Ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrumenter skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.

Artikel 28

1. Nærværende rammekonvention træder i kraft den første dag i den måned, som følger efter udløbet af en periode på 3 måneder efter den dato, på hvilken 12 medlemsstater af Europarådet har udtrykt deres samtykke til at være bundet af konventionen i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 27.
2. For enhver medlemsstat, der på et senere tidspunkt erklærer sig enig i at være bundet af rammekonventionen, træder denne i kraft den første dag i den måned, som følger efter udløbet af en periode på 3 måneder efter datoen for deponeringen af ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrumentet.

Artikel 29

1. Efter nærværende rammekonventions ikrafttræden og efter at have rådført sig med de kontraherende stater kan Europarådets

of the Council of Europe may invite to accede to the Convention, by a decision taken by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe, any non-member State of the Council of Europe which, invited to sign in accordance with the provisions of Article 27, has not yet done so, and any other non-member State.

2. In respect of any acceding State, the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 30

1. Any State may at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories for whose international relations it is responsible to which this framework Convention shall apply.
2. Any State may at any later date, by a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this framework Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the framework Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such declaration by the Secretary General.
3. Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 31

1. Any Party may at any time denounce this framework Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

Ministerkomité, ved en flertalsbeslutning, som omhandlet i artikel 20 d i Europarådets statut, indbyde enhver stat, der ikke er medlem af Europarådet, og som har været indbudt til at undertegne konventionen i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 27, men som endnu ikke har gjort det, samt enhver anden ikke-medlemsstat, til at tiltræde konventionen.

2. For enhver tiltrædende stat træder rammeconventionen i kraft den første dag i den måned, som følger efter udløbet af en periode på 3 måneder efter datoen for deponeringen af tiltrædelsesinstrumentet hos Europarådets generalsekretær.

Artikel 30

1. Enhver stat kan på tidspunktet for undertegnelse eller for deponering af sit ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument angive det område eller de områder, for hvis internationale forbindelser den er ansvarlig, på hvilke nærværende rammeconvention skal finde anvendelse.
2. Enhver stat kan når som helst derefter ved en erklæring, der stiles til Europarådets generalsekretær, udstrække nærværende rammeconventions anvendelsesområde til et hvilket som helst andet område, der er nævnt i erklæringen. Med hensyn til sådanne områder træder rammeconventionen i kraft den første dag i den måned, som følger efter udløbet af en periode på 3 måneder efter datoen for generalsekretærens modtagelse af en sådan erklæring.
3. Enhver erklæring, der afgives i henhold til de to forestående stykker, kan med hensyn til ethvert område, der er anført i en sådan erklæring, tilbagetrækkes ved en notifikation stilet til generalsekretæren. Tilbagetrækningen får virkning fra den første dag i den måned, som følger efter udløbet af en periode på 3 måneder efter datoen for generalsekretærens modtagelse af notifikationen.

Artikel 31

1. Enhver stat kan til enhver tid opsigse nærværende rammeconvention ved at afgive en notifikation herom stilet til Europarådets generalsekretær.

2. Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of six months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 32

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council, other signatory States and any State which has acceded to this framework Convention, of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c any date of entry into force of this framework Convention in accordance with Articles 28, 29 and 30;
- d any other act, notification or communication relating to this framework Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this framework Convention.

Done at Strasbourg, this 1st day of February 1995, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State invited to sign or accede to this framework Convention.

2. En sådan opsigelse får virkning fra den første dag i den måned, som følger efter udløbet af en periode på 6 måneder efter datoen for generalsekretærens modtagelse af notifikationen.

Artikel 32

Europarådets generalsekretær skal underrette medlemsstaterne af Rådet, andre stater, der har undertegnet rammekonventionen, og enhver stat, der har tiltrådt nærværende rammekonvention, om:

- a enhver undertegnelse;
- b deponeringen af ethvert ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument;
- c enhver ikrafttrædelsesdato for nærværende rammekonvention i overensstemmelse med artiklerne 28, 29 og 30;
- d ethvert andet dokument, notifikation eller meddelelse vedrørende nærværende rammekonvention.

Til bekræftelse heraf har de undertegnede, behørigt bemyndiget hertil, undertegnet denne rammekonvention.

Udfærdiget i Strasbourg, den 1. februar 1995 på engelsk og fransk, idet de to tekster har samme gyldighed, i ét eksemplar, som vil blive deponeret i Europarådets arkiver. Europarådets generalsekretær sender bekræftede kopier til enhver af Europarådets medlemsstater og til enhver stat, som er blevet indbudt til at undertegne eller tiltræde nærværende rammekonvention.

Bemærkninger til forslaget

I. Konventionens forhistorie.

Europarådet har siden dets oprettelse ved flere lejligheder behandlet spørgsmål vedrørende beskyttelse af nationale mindretal. Den parlamentariske Forsamling foreslog således ved rekommandation 285 (1961), at der blev indføjet en særlig artikel i en tilfølsprotokol til Den europæiske Menneskerettighedskonvention, der skulle sikre nationale mindretal visse rettigheder, der ikke er omfattet af konventionen. Sidstnævnte indeholder kun en ikke-diskriminationsbestemmelse i artikel 14, hvor der bl.a. henvises til tilhørsforhold til et nationalt mindretal. Senere har Den parlamentariske Forsamling ved rekommandation 1134 (1990) og rekommandation 1201 (1993) stillet forslag om en række politiske og juridiske forholdsregler med henblik på beskyttelse af nationale mindretal. Dette foranledigede, at Europarådets Ministerkomité i 1993 nedsatte en særlig ekspertkomité med henblik på at udarbejde forslag til specifikke juridiske standarder på dette område.

Det afgørende skridt blev taget ved Europarådets topmøde i Wien den 8.-9. oktober 1993. Stats- og regeringscheferne vedtog ved denne lejlighed en særlig erklæring om nationale mindretal. Det udtales heri, at de nationale mindretal, som omvæltningerne i historien har skabt i Europa, bør beskyttes og respekteres som et bidrag til stabilitet og fred. I denne forbindelse henvises bl.a. til de politiske hensigtserklæringer vedrørende beskyttelsen af nationale mindretal, der indeholdes i København-dokumentet fra 1990 og andre CSCE-dokumenter, og det besluttedes, at Europarådet i videst muligt omfang skulle omforme disse hensigtserklæringer til juridiske forpligtelser. Europarådets Ministerkomité blev derfor anmodet om uden unødigt ophold at udarbejde udkast til en rammekonvention, der skulle specificere de principper, som de kontraherende stater forpligtede sig til at respektere for at sikre beskyttelsen af nationale mindretal. Den omhandlede konvention skulle endvidere stå åben for undertegnelse af ikke-medlemslande. Samtidig anmodedes Ministerkomiteen om at påbegynde arbejdet med udarbejdelsen af en protokol, der supplerede Den europæiske Menneskerettigheds-

hedskonvention på det kulturelle område med bestemmelser, der sikrer individuelle rettigheder, især for personer, der tilhører nationale mindretal.

På denne baggrund nedsatte Europarådets Ministerkomité i november 1993 en ad hoc komité for beskyttelsen af nationale mindretal, CAHMIN, der indledte sit arbejde i januar 1994. Efter en række møder i løbet af 1994 vedtoges teksten til rammekonventionen på Europarådets 95. ministermøde den 10. november 1994, og konventionen blev åbnet for undertegnelse i Strasbourg den 1. februar 1995. Rammekonventionen blev på denne dato undertegnet af 21 af Europarådets medlemslande, herunder af Danmark, og er nu blevet undertegnet af 33 af Europarådets medlemslande, hvoraf følgende 5 lande har ratificeret konventionen: Rumænien, Spanien, Slovakiet, Ungarn og Cypern. Rammekonventionen træder i kraft 3 måneder efter at være blevet ratificeret af 12 af Europarådets medlemslande.

II. Danmarks ratifikation.

Som det fremgår af konventionens forhistorie, er rammekonventionen i første række udarbejdet med henblik på at skabe regler for beskyttelsen af de nationale mindretal, som omvæltningerne i historien har skabt i Europa.

Da konventionen i øvrigt ikke indeholder nogen definition af, hvad der efter konventionen skal forstås ved et »nationalt mindretal«, jf. nedenfor under afsnit III, er det regeringens opfattelse, at konventionens anvendelsesområde i Danmark bør være det tyske mindretal i Sønderjylland. I forbindelse med Danmarks ratifikation af konventionen bør der således afgives en erklæring om, at ratifikationen omfatter dette mindretal.

Derimod bør konventionens bestemmelser efter regeringens opfattelse ikke finde anvendelse i forhold til Færøernes og Grønlands befolkninger, der som følge af hjemmestyreordningerne ikke kan betegnes som mindretal i det danske rige.

Rammekonventionen bør derimod territorialt også omfatte Færøerne og Grønland, og spørgsmålet om rammekonventionens udstrækning til disse områder

vil derfor samtidig med forelæggelsen for Folketinget blive forelagt for de respektive hjemmestyremyndigheder. Der vil i givet fald indtil videre kunne tages forbehold for Færøerne og Grønland i overensstemmelse med konventionens art. 30.

Spørgsmålet om dansk ratifikation af rammekonventionen har været forelagt en række ressortministrier, som har meddelt deres tilslutning hertil under forudsætning af, at anvendelsesområdet begrænses til det tyske mindretal i Sønderjylland. De omhandlede ressortministerier har samtidig udtalt, at dansk ratifikation på denne baggrund ikke vil nødvendiggøre lovændringer.

Situationen for det tyske mindretal i Sønderjylland

Generelt

Den tyske mindretalsbefolkning i det sydlige Danmark anslås til ca. 20.000 mennesker, som hovedsagelig bor i grænseområdet i den sydlige og østlige del af Sønderjylland. I storkommunerne i området udgør mindretallet mellem 5 og 20% af befolkningen. Desuden lever medlemmer af det tyske mindretal spredt over andre dele af Sønderjyllands amt.

Medlemmerne af det tyske mindretal behersker tysk og taler ligeledes dansk. En større del, især af landbefolkningen, anvender traditionelt i daglig tale den danske dialekt »sønderjysk«. Resten bruger traditionelt »højtysk«.

Beskyttelsen af det tyske mindretals grundlæggende rettigheder er sikret gennem de almindelige bestemmelser i grundloven og anden lovgivning om lighed for loven, religions- og ytringsfrihed, forsamlings- og foreningsfrihed m.v. Det videre grundlag findes i København-erklæringen af 29. marts 1955, som efterfulgte den danske regerings erklæring af 27. oktober 1949 (Det Københavnske Notat). København-erklæringen, der modsvarer Bonn-erklæringen af samme dato om det danske mindretals rettigheder i Sydslesvig, indeholder ud over en liste over de individuelle rettigheder, der tilkommer medlemmer af det tyske mindretal, følgende generelle principper:

- Bekendelsen til tysk nationalitet og tysk kultur er fri og må ikke af myndighederne bestrides eller efterprøves.
- Personer, der tilhører det tyske mindretal og deres organisationer, må ikke hindres i, i tale og skrift, at benytte det sprog de foretrækker. Anvendelse af det tyske sprog for domstolene og over for forvaltningsmyndighederne retter sig efter de herom i lovgivningen fastsatte forskrifter.
- Almindennende skoler og folkehøjskoler (også faglige) samt børnehaver kan som følge af det i Dan-

mark gældende princip om undervisningsfrihed oprettes af det tyske mindretal i henseende til lovene.

-Da forholdstalsvalgmåden i henhold til kommunal-lovgivningen anvendes ved nedsættelse af udvalg i de kommunale råd, deltager repræsentanter for det tyske mindretal i udvalgsarbejdet i forhold til deres antal.

-Den danske regering anbefaler, at der inden for rammerne af de til enhver tid gældende regler for radioens benyttelse tages rimeligt hensyn til det tyske mindretal.

-Med hensyn til understøttelse og andre ydelser af offentlige midler, som tilstås efter frit skøn, vil der ikke blive gjort forskel mellem personer, der tilhører det tyske mindretal, og andre statsborgere.

-Ved offentlige bekendtgørelser skal der tages rimeligt hensyn til det tyske mindretals dagblade.

-Det tyske mindretals særlige interesse i at pleje sine religiøse, kulturelle og faglige forbindelser med Tyskland anerkendes.

Det tyske mindretals organisationer m.v.

Hovedorganisationen for tyske nordslesvigere (Bund deutscher Nordschleswiger - BdN) oprettedes i 1945. Formålet med organisationen er at varetage det tyske mindretals interesser i Danmark og at medvirke til en harmonisk udvikling i det dansk-tyske grænseland. Forbundet udgør ryggraden i Slesvigsk Parti (SP), som især repræsenterer mindretallet i lokalpolitik. Partiet har et medlem i Sønderjyllands Amtsråd og er repræsenteret i adskillige lokale kommunalbestyrelser.

Efter at det tyske mindretal ved folketingsvalget i 1964 mistede sit folketingsmandat, oprettedes der i 1965 et kontaktudvalg for det tyske mindretal, bestående af repræsentanter for Folketingets partier og medlemmer af det tyske mindretal med stats-, og senere indenrigsministeren som formand. Udvalget har til opgave at forhandle politiske og kulturelle anliggender af interesse for mindretallet, hvad enten disse anliggender vedrører en flæthed af personer eller enkeltpersoner. Udvalget holder møde mindst én gang om året. I 1983 oprettedes endvidere et sekretariat for det tyske mindretal i København, som varetager den daglige kontakt til Folketinget og regeringen. Sekretariatets leder udpeges af mindretallet.

Det tyske mindretal udgiver det tysksprogede dagblad »Nordschleswiger«, som udkommer i et stabilt oplag. Der findes derudover ikke tyske uge- eller månedsblade, der er udgivet af mindretallet, ligesom det lokale udbud af radio og TV ikke omfatter nogen særskilt mindretalsdrevet station. Såvel Danmarks Ra-

dio – især den lokale Radio Syd – som TV-Syd behandler imidlertid jævnligt forhold af interesse for mindretallet.

De lokale skole- og børnehaveforeninger for det tyske mindretal, der er sluttet sammen i Det Tyske Skole- og Sprogforbund (Deutscher Schul- und Sprachverein) driver 24 børnehaver og i alt 17 skoler. Disse er 15 folkeskoler, heraf fem centralskoler, et gymnasium (Deutsches Gymnasium i Aabenraa) og en efterskole i Tinglev. Undervisningssproget i skolerne er tysk, men en bred uddannelse i dansk sprog og litteratur er obligatorisk. På det tyske gymnasium er undervisningssproget ligeledes tysk med supplerende undervisning i dansk sprog og litteratur, der fører op til en fuld dansk studentereksamen. De tyske privatskoler modtager i lighed med andre private skoler offentligt tilskud. Herudover yder staten i henhold til lov om friskoler og private grundskoler m.v. et supplerende tilskud til de tyske mindretalsskoler, der fordeles af Deutscher Schul- und Sprachverein.

III. Konventionens indhold.

Rammekonventionen er det første juridisk bindende multilaterale instrument, der omhandler den generelle beskyttelse af nationale mindretal. Dets formål er at specificere de juridiske principper, som staterne forpligter sig til at respektere for at sikre beskyttelsen af nationale mindretal. Konventionen er en rammekonvention, der hovedsagelig indeholder program-type bestemmelser, der angiver de mål, som staterne forpligter sig til at forfølge. Bestemmelserne, der ikke vil være direkte anvendelige, giver staterne en vis margin ved gennemførelsen af konventionen, således at de vil kunne tage særlige omstændigheder i betragtning.

Rammekonventionen indeholder ingen definition af begrebet »nationalt mindretal«, idet det ved udarbejdelsen af konventionen erkendtes, at det på indværende tidspunkt ikke var muligt at udarbejde en definition, der ville kunne opnå generel støtte hos alle Europarådets medlemsstater.

Gennemførelsen af de principper, der indeholdes i rammekonventionen, vil skulle ske gennem national lovgivning og passende regeringsforanstaltninger. Konventionen indebærer ikke nogen anerkendelse af kollektive rettigheder, idet den lægger vægten på beskyttelsen af personer, der tilhører nationale mindretal, som kan udøve deres rettigheder individuelt eller i fællesskab med andre (jf. om art. 3, stk. 2 nedenfor).

Rammekonventionen indeholder en præambel og 32 artikler, der er opdelt i 5 afsnit.

Afsnit I (art. 1-3) indeholder visse grundlæggende

principper.

Afsnit II (art. 4-19) indeholder en række specifikke principper.

Afsnit III (art. 20-23) indeholder forskellige bestemmelser vedrørende fortolkningen og anvendelsen af rammekonventionen.

Afsnit IV (art. 24-26) indeholder bestemmelser om overvågningen af konventionens gennemførelse.

Afsnit V (art. 27-32) indeholder sædvanlige afsluttende bestemmelser.

Til de enkelte bestemmelser bemærkes følgende:

Præambelen

I præambelen redegøres for rammekonventionens baggrund og formål, og der henvises i denne forbindelse til de andre internationale instrumenter, der har udgjort en kilde til inspiration ved udarbejdelsen af rammekonventionen, d.v.s. Den europæiske Menneskerettighedskonvention og FN og CSCE (nu OSCE)-instrumenter, der indeholder forpligtelser vedrørende beskyttelsen af nationale mindretal. Under hensyn til, at rammekonventionen også står åben for stater, der ikke er medlemmer af Europarådet, besluttedes det i rammekonventionen at optage en række principper, som medfører rettigheder og friheder, som allerede er sikret i Den europæiske Menneskerettighedskonvention eller i protokollerne hertil. I øvrigt fremhæves det, at den etniske, kulturelle, sproglige og religiøse identitet for enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, ikke blot bør respekteres, men der bør også skabes passende forhold, der gør det muligt for dem at udtrykke, bevare og udvikle denne identitet.

Afsnit I

I art. 1 fremhæves, at beskyttelsen af nationale mindretal og af rettighederne og frihederne for personer, der tilhører disse mindretal, udgør en integrerende del af den internationale beskyttelse af menneskerettigheder. Det fastslås hermed, at beskyttelsen af nationale mindretal ikke udelukkende kan betragtes som staternes indre anliggender. Bestemmelsen skal forstås således, at der ikke er tale om kollektive rettigheder for nationale mindretal, jf. bemærkningerne nedenfor til artikel 3.

Art. 2 indeholder et sæt principper for anvendelsen af rammekonventionen. Selvom de er af generel karakter, har de særlig betydning for det område, der er dækket af rammekonventionen.

Art. 3 indeholder to forskellige, men beslægtede principper. I stk. 1 fremhæves, at enhver person, der

tilhører et nationalt mindretal, frit skal kunne vælge, om vedkommende ønsker at blive behandlet som tilhørende et sådant mindretal eller ej. Bestemmelsen giver dog ikke adgang til, at personer vilkårligt skal kunne vælge at tilhøre et hvilket som helst nationalt mindretal, idet den forudsætter visse objektive kriterier vedrørende personens identitet. I *stk. 2* fastslås, at de rettigheder og friheder, der følger af rammekonventionen, kan udøves individuelt eller i fællesskab med andre. En fælles udøvelse af de omhandlede rettigheder indebærer dog ikke, at disse kan betragtes som kollektive rettigheder.

Afsnit II

Formålet med *art. 4* er at sikre anvendelsen af princippet om lighed og ikke-diskrimination for personer, der tilhører nationale mindretal. Det fastslås i denne forbindelse, at det for at fremme den fulde og effektive ligestilling mellem personer, der tilhører et nationalt mindretal, og personer, der tilhører flertallet, kan være nødvendigt at tage særlige forholdsregler, der tager hensyn til de specielle forhold, som personer, der tilhører nationale mindretal, lever under.

Med hensyn til bestemmelsens gennemførelse i Danmark bemærkes, at nationale mindretal i Danmark er beskyttet af bestemmelsen i grundlovens § 70, hvorefter ingen på grund af sin trosbekendelse eller afstamning må berøves adgang til den fulde nydelse af borgerlige og politiske rettigheder.

Art. 5 fastslår, at deltagerstaterne har pligt til at sikre, at personer, der tilhører nationale mindretal, kan vedligeholde og udvikle deres kultur og bevare de vigtigste elementer af deres identitet især i henseende til religion, sprog, traditioner og kulturel baggrund. Endvidere fastslås det, at sådanne personer ikke må assimileres mod deres vilje.

I *art. 6. stk. 1* fastslås vigtigheden af at fremme den gensidige respekt, forståelse og samarbejde mellem alle, der bor i staten, uden hensyn til disse personers etniske, kulturelle, sproglige eller religiøse identitet, især inden for uddannelse, kulturlivet og medierne, medens *stk. 2* fremhæver forpligtelsen til at beskytte personer, som kan blive udsat for trusler, diskrimination, fjendtlighed eller vold som følge af disse personers særlige identitet.

Med hensyn til Danmarks opfyldelse af sidstnævnte bestemmelse kan navnlig henvises til straffelovens §§ 136, 266, 266 a og 266 b, lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race m.v. samt straffelovens kapitel 25 om forbrydelser mod liv og legeme.

Formålet med *art. 7* er at sikre respekten for de grundlæggende friheder, der nævnes i artiklen, for

enhver person, der tilhører et nationalt mindretal. De omhandlede friheder er af universel karakter, jf. de tilsvarende bestemmelser i artikel 9, 10 og 11 i Den europæiske Menneskerettighedskonvention, men har særlig betydning for beskyttelsen af nationale mindretal. Af de grunde, der er omtalt foran vedrørende præambelen, besluttedes det ved udarbejdelsen af rammekonventionen at medtage visse forpligtelser, der allerede indeholdes i menneskerettighedskonventionen. Visse af de omhandlede friheder er dog givet en videre beskyttelse i artikel 8 og 9, jf. nedenfor.

De omhandlede rettigheder i artikel 7 er i øvrigt helt eller delvist sikret ved grundlovens regler om ytrings-, forenings- og forsamlingsfrihed, jf. grundlovens §§ 77-79, samt med hensyn til religionsfriheden grundlovens §§ 67 og 70.

Art. 8 fastsætter mere detaljerede regler for beskyttelsen af religionsfriheden, idet det fremhæves, at enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, ikke blot har ret til at udøve sin religion eller tro, men også ret til at oprette religiøse institutioner, organisationer og foreninger. De omhandlede friheder følger dog allerede af ikke-diskriminationsbestemmelsen i artikel 4.

Det følger af Den europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9, at enhver har ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed. Friheden til at udøve sin religion eller tro kan efter artiklens *stk. 2* underkastes sådanne begrænsninger, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den offentlige orden, sundheden eller *sædeligheden* eller for at beskytte andres rettigheder og friheder. Bestemmelsen giver »enhver«, dvs. også nationale mindretal, ret til religionsfrihed.

Af grundlovens § 67 følger, at borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud, dog således at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.

I henhold til rammekonventionens artikel 23 skal de rettigheder og friheder, der følger af rammekonventionen, i det omfang, de er genstand for en tilsvarende bestemmelse i Den europæiske Menneskerettighedskonvention eller i protokollerne hertil, forstås således, at de svarer til sidstnævnte bestemmelser. Under henvisning til denne bestemmelse sammenholdt med menneskerettighedskonventionens artikel 9, *stk. 2* anses rammekonventionens artikel 8 for at stemme overens med grundlovens § 67. Der forudses således ikke behov for ændringer i dansk lovgivning i forbindelse med ratifikation af konventionen.

Art. 9 indeholder mere detaljerede regler for

ytringsfriheden og er udarbejdet på grundlag af artikel 10 i Den europæiske Menneskerettighedskonvention. Den fremhæver i *stk. 1* retten til at modtage og meddele oplysninger og tanker på mindretalsproget uden indblanding fra offentlige myndigheder og forpligtelsen til at sikre, at der ikke sker forskelsbehandling med hensyn til adgangen til medierne. Dette skal dog kun ske i det omfang, de respektive landes forfatningsmæssige bestemmelser måtte give mulighed for at regulere adgangen hertil. *Stk. 2* indeholder en bestemmelse om, at foranstående ikke må forhindre krav om, at radio- og fjernsynsvirksomhed eller filmvirksomhed kun må drives i henhold til bevilling, der skal gives uden forskelsbehandling og på grundlag af objektive kriterier. *Stk. 3* omhandler adgangen til at oprette og bruge trykte medier samt forpligtelsen til at sikre, at personer, der tilhører nationale mindretal, gives mulighed for at drive egen radio- og fjernsynsvirksomhed. Endelig fremhæves i *stk. 4* behovet for særlige forholdsregler med det dobbelte formål at lette adgangen til medierne for personer, der tilhører nationale mindretal, og at fremme tolerance og kulturel pluralisme. Bestemmelsen supplerer sidste punktum i *stk. 1*, jf. foran.

Reglen om ytringsfrihed findes i grundlovens § 77, og adgangen til at ytre sig på et mindretalssprog er ikke begrænset i gældende dansk ret. Bestemmelsen antages imidlertid ikke at være til hinder for, at der gribes ind, såfremt det, der kommunikeres på mindretalssproget, er i strid med materielle regler, herunder straffelovens § 264 d, § 266 b, § 152, § 267 samt forvaltningslovens § 27. Bestemmelsen i artikel 9 må i øvrigt i det omfang, artiklen ikke fastsætter særlige rettigheder, fortolkes i overensstemmelse med menneskerettighedskonventionens artikel 10. Med hensyn til nationale mindretals ret til i et vist omfang at kunne henvende sig til administrative myndigheder på mindretalssproget henvises til rammekonventionens artikel 10, *stk. 2*, jf. nedenfor.

Med hensyn til adgang til medierne bemærkes, at lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 578 af 24. juni 1994, åbner mulighed for, at selskaber, foreninger og lignende kan få tilladelse til at drive deres egen lokalradio- eller fjernsynsvirksomhed. Desuden kan alle, der ikke har tilladelse til lokal programvirksomhed, få tilladelse til radio- og fjernsynsvirksomhed ved hjælp af satellit eller kabelanlæg.

Nationale mindretal kan således på lige fod med alle andre opnå tilladelse til at oprette og drive deres egne radio- og tv-stationer.

For det tyske mindretal i Sønderjylland har mulighederne for adgang til medierne i det lokale område

særlig interesse. Lokalradioordningen har som udgangspunkt, at der er mindst en sendemulighed til rådighed i hver kommune. Tilladelser udstedes af lokale nævn, der skal have en alsidig repræsentation af det lokale foreningsliv. Det er praksis, at flere tilladelseshavere deles om sendemulighederne, så det samlede mediebillede bliver så alsidigt som muligt.

Det er således muligt for mindretallet at få adgang til at drive egen radio/tv-virksomhed. Lokalradioen »Grænseegnens Lokalradio« sender programmer på både tysk og dansk.

Danmarks Radio og TV 2, inkl. DR's regionalradioer og TV 2's regionale tv-stationer, er public service institutioner, der er forpligtet til at betjene hele befolkningen, og som i deres programvirksomhed skal lægge afgørende vægt på informations- og ytringsfriheden. TV 2's regionale tv-stationer – herunder TV-Syd, som dækker Syd- og Sønderjylland – skal endvidere lægge vægt på tilknytningen til regionen. Ifølge loven skal der i forbindelse med oprettelse af en regional tv-station dannes et repræsentantskab med en alsidig repræsentation af det regionale kultur- og samfundsliv.

Det tyske mindretal i Sønderjylland er repræsenteret i TV-Syds repræsentantskab og i det amtsprogramråd, som følger Danmarks Radios regionale radiostation Radio Syd's virksomhed.

Både Radio Syd og TV-Syd beskæftiger sig regelmæssigt med det tyske mindretals forhold i programvirksomheden. Radio Syd har, foruden den daglige dækning af regionens begivenheder, hver 14. dag udsendelsen »Grænseland«, som omhandler emner fra det tyske mindretal i Sønderjylland og det danske mindretal i Sydslesvig. En gang om måneden sendes programmet »Grænseland Europa« på P1 – altså landsdækkende. Det har udgangspunkt i mødet mellem dansk og tysk og debatterer såvel nationale som europæiske spørgsmål. En repræsentant for det tyske mindretal har gennem et par år været fast debatdeltager i programmet.

TV-Syd har ingen fast programsatte udsendelser, der beskæftiger sig specielt med grænselandsemner. Men stationen har jævnligt udsendelser og indslag om det tyske mindretals forhold og har planer om et fælles dansk/tysk magasinprogram i samarbejde med NDR i Kiel. Begge stationer har regelmæssig kontakt med det tyske mindretal for at diskutere sager af fælles interesse.

Art. 10 fremhæver i *stk. 1* retten for enhver person, der tilhører et nationalt mindretal, til frit og uden indblanding at bruge sit mindretalssprog privat og offentligt, mundtligt såvel som skriftligt. Af *stk. 2* fremgår, at deltagerstaterne under visse betingelser så vidt

muligt skal søge at sikre, at mindretalssproget kan bruges i forholdet til de administrative myndigheder. Endelig fastslås i *stk. 3*, at personer, der tilhører nationale mindretal, i tilfælde af anholdelse m.v. har ret til at blive underrettet om grundene hertil på et sprog, som vedkommende forstår. Sidstnævnte bestemmelse giver dog ikke en videregående beskyttelse end de garantier, der indeholdes i artikel 5 og 6 i Den europæiske Menneskerettighedskonvention.

For så vidt angår begrebet »administrative myndigheder« i artiklens *stk. 2* antages dette at være offentlige myndigheder i traditionel forvaltningsretlig forstand, men forudsættes dog også at gælde f.eks. Folketingets Ombudsmand.

Kontakt mellem en person fra et nationalt mindretal og en offentlig myndighed i traditionel forvaltningsretlig forstand kan enten finde sted i forbindelse med, at den offentlige myndighed skal træffe en afgørelse eller i forbindelse med myndighedens udøvelse af faktisk forvaltningsmyndighed.

Der findes ikke i dansk ret særlige regler om offentlige forvaltningsmyndigheders vejledningspligt over for nationale mindretal. Derimod findes der regler om offentlige myndigheders vejledningspligt på et fremmedsprog over for udlændinge. Det følger af den almindelige vejledningspligt efter forvaltningslovens § 7, *stk. 1*, at de danske forvaltningsmyndigheder i almindelighed må sikre sig, at de er i stand til at forstå og blive forstået af udlændinge, der retter henvendelse til myndighederne om sager, der skal tages under behandling af myndighederne og om fornødent stille tolk til rådighed, når den, der retter henvendelse til myndighederne, ikke behersker det danske sprog tilstrækkeligt godt.

Art. 11 omhandler i *stk. 1* retten til at bruge vedkommendes efternavn og fornavne på mindretalssproget og i *stk. 2* retten til at fremvise skilte og lignende af privat karakter på dette sprog. Efter *stk. 3* forpligter deltagerstaterne sig til under visse betingelser også at gengive stednavne, gadenavne m.v. beregnet for offentligheden på mindretalssproget.

Med hensyn til retten til at bruge sit slægtsnavn og fornavne på mindretalssproget bemærkes, at de danske myndigheder i alle relationer anerkender det tyske mindretals tysklydende navne. Bogstaver som f.eks. ü og ö anerkendes således også.

Vedrørende retten til at fremvise skilte og lignende af privat karakter på mindretalssproget bemærkes, at der i den danske færdsels-, vej- og miljølovgivning er regler, der indeholder en række restriktioner med hensyn til borgernes muligheder for at opsætte skilte, og en række krav til disses udseende, størrelse, indhold m.v. Sådanne restriktioner vil også gælde for

skiltning på et mindretalssprog, og det forudsættes derfor, at bestemmelsen fortolkes således, at skiltning på mindretalssproget alene kan ske i samme omfang som landets øvrige borgere.

Med hensyn til den i *stk. 3* indeholdte bestemmelse bemærkes, at skønnet med hensyn til, om der er et tilstrækkeligt behov for den omhandlede skiltning på mindretalssproget, tilkommer den pågældende vejbestyrelse. Det antages i denne forbindelse, at der ikke vil være noget behov for en sådan skiltning i Danmark. En dobbeltsproget skiltning vil i øvrigt medføre problemer vedrørende skiltens overskuelighed og læsbarhed, hvilket vil have en negativ indvirkning på trafiksikkerheden.

Formålet med *art. 12* er at søge at fremme kendskabet både til nationale mindretals og flertalsbefolkningens kultur, historie, sprog og religion, jf. også *art. 6*. Dette skal bl.a. ske ved at der gives passende muligheder for læreruddannelse og adgang til lærebøger, og ved at kontakter mellem studenter og lærere fra forskellige samfund lettes. Endelig fremhæves forpligtelsen til at fremme lige muligheder for adgang til uddannelse.

I bestemmelserne om statens uddannelsesstøtte er der fastsat særlige vilkår for det tyske mindretal i Danmark. Efter Styrelsens nærmere bestemmelse kan der således gives uddannelsesstøtte til uddannelser i Tyskland, jf. bekendtgørelse nr. 671 af 7. august 1995, § 50. I praksis gives der støtte til uddannelser til børnehavepædagog, lærer (herunder gymnasielærer), præst og bibliotekar.

Art. 13 fastslås, at personer, der tilhører nationale mindretal, har ret til at oprette og drive deres egne private undervisnings- og uddannelsesinstitutioner. Dette skal dog ske inden for de rammer, der er fastlagt i det almindelige uddannelsessystem, herunder især med hensyn til tvungen skolegang. Samtidig fastslås det, at den omhandlede ret ikke medfører nogen økonomiske forpligtelser for deltagerstaterne, men udelukker dog heller ikke muligheden for sådanne bidrag.

I henhold til lovbekendtgørelse nr. 524 af 22. juni 1995 om friskoler og private grundskoler (friskoleloven) er der generelt meget fri adgang til at oprette skoler som selvejende institutioner med statstilskud. Der findes i dag 15 tyske skoler i Danmark, som får statstilskud efter denne lov. Efter lovens § 19 er det en betingelse for at få statstilskud, at skoler, der oprettes efter friskoleloven, skal have 28 elever på 1.-7. klassetrin – i det første og andet skoleår dog kun 12 og 20 elever. Undervisningsministeren kan dog fravige elevtalskravene i særlige tilfælde. Bestemmelsen er anvendt til at give de tyske mindretalsskoler i Dan-

mark en generel dispensation fra elevtalskravet ned til 10 elever.

Efter § 14 yder staten supplerende tilskud til tyske mindretalsskoler inden for en årlig bevilling, der fastsættes på finansloven. Det Tyske Skole- og Sprogforbund fordeler tilskuddet til skolerne. Efter bekendtgørelse om tilskud m.v. til friskoler og private grundskoler m.v. § 18 skal det ekstra tilskud til de tyske mindretalsskoler dække det særlige udgiftsbehov, som er nødvendigt for opretholdelse og sikring af det tyske mindretals skolevæsen ved Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig. I udgiftsbehøvet indgår timer til den dobbelte modersmålsundervisning, et særligt driftstilskud til sikring af skolernes eksistens og andre mindretalsspecifikke ordninger.

Det tyske mindretal har sit eget gymnasium i Aabenraa, der drives som privatgymnasium efter de almindelige regler herom. Uddannelsen er principielt identisk med en dansk studentereksamen, såvel indholdsmæssigt som kompetencemæssigt, bortset fra at eleverne har et højere kompetenceniveau i tysk. Dette svarer til situationen i Sydslesvig, hvor Duborgskolen (det danske gymnasium) også har dobbelt kompetence, dvs. anerkendes både i Danmark og Tyskland.

Art. 14 fastslår indledningsvis forpligtelsen til at anerkende, at personer, der tilhører nationale mindretal, har ret til at lære vedkommendes mindretalssprog. Medens denne forpligtelse ikke i sig selv medfører særlige krav til staten, især af økonomisk karakter, fremhæves det dog videre, at staterne under visse betingelser så vidt muligt skal søge at sikre, at personer, der tilhører nationale mindretal, har passende muligheder for at få undervisning i mindretalssproget eller for at blive undervist på dette sprog. Dette bør dog ske uden skade for indlæringen af det officielle sprog eller for undervisningen på dette sprog.

Der henvises til bemærkningerne foran til art. 13.

Art. 15 indeholder en forpligtelse for deltagerstaterne til at skabe de nødvendige forudsætninger for, at personer, der tilhører nationale mindretal, kan deltage aktivt i det kulturelle, sociale og økonomiske liv og i offentlige anliggender, især dem, der vedrører dem. Formålet med bestemmelsen er at fremme den reelle ligestilling mellem personer, der tilhører nationale mindretal, og dem, der udgør flertallet.

Formålet med *art. 16* er at beskytte mod forholdsregler, som ændrer befolkningssammensætningen i områder, der bebos af personer, der tilhører nationale mindretal, og som har til formål at begrænse de rettigheder og friheder, der følger af rammekonventionen. Som eksempler på sådanne forholdsregler kan nævnes ekspropriation, udsættelser af boliger, fordri-

velser eller ændring af administrative grænser.

Art. 17 indeholder dels en forpligtelse til at respektere retten til at etablere og vedligeholde frie og fredelige kontakter over landegrænserne, dels retten til at deltage i ikke-statslige organisationers aktiviteter.

I *art. 18* opfordres deltagerstaterne til, hvis omstændighederne tilsiger det, at indgå to- eller flersidige aftaler med henblik på beskyttelsen af nationale mindretal, ligesom artiklen tilskynder til samarbejde over landegrænserne.

Art. 19 indeholder en generel bestemmelse om muligheden for at foretage begrænsninger eller lignende ved gennemførelsen af rammekonventionen.

Afsnit III

Art. 20 - 23 indeholder fortolkningsregler bl.a. vedrørende forholdet mellem rammekonventionen og Den europæiske Menneskerettighedskonvention.

Afsnit IV

Art. 24 - 26 indeholder regler for kontrollen med gennemførelsen af rammekonventionen. Det fastsættes således, at Europarådets Ministerkomité skal overvåge konventionens gennemførelse. Ministerkomiteen skal i denne forbindelse bistås af en rådgivende komité, hvis medlemmer skal have anerkendt ekspertise inden for området vedrørende beskyttelse af nationale mindretal. Inden ét år efter konventionens ikrafttræden skal Ministerkomiteen træffe beslutning om sammensætningen af og procedurerne for den omhandlede komité. Deltagerstaterne forpligter sig i øvrigt til at aflægge periodiske rapporter til Europarådets generalsekretær om de foranstaltninger, de har taget for at gennemføre konventionen. Den første rapport skal afgives inden for ét år efter konventionens ikrafttræden for den pågældende stat. De omhandlede rapporter vil blive videresendt til Ministerkomiteen.

Afsnit V

Art. 27 - 32 indeholder bestemmelser om konventionens undertegnelse, ratifikation og tiltrædelse, ikrafttræden m.v. Rammekonventionen vil ifølge art. 27 efter indbydelse af Europarådets Ministerkomité kunne undertegnes af andre end Europarådets medlemsstater, ligesom sådanne stater i henhold til art. 29 senere vil kunne indbydes til at tiltræde konventionen. Rammekonventionen træder i henhold til art. 28 i kraft 3 måneder efter at være blevet ratificeret af 12 af Europarådets medlemslande.